

Tummas Antoniussen, Oyrarbakka áttati fimm ár 28. januar

Hann er ættaður úr Oyndarfirði. For-eldur hansara vóru Edil og Poul Martin Anthoniussen. Edil vaks upp inni í Hálvmørk hjá Thominu Mariu og Joen Paula Thomsen bæði ættað úr Vestmanna. Joen Pauli var tvær ferðir giftur. Fyrra konan æt, Elin doyri í barsil 32 ára gomul. Thomina og Elin vóru systur. Poul Martin var úr Ansastovu, sonur Annu Malenu, nevnd Lena í Ansastovu, hon var ættað úr Tarti og Daniel Jacob, abbin var úr Ansastovu. Systkin Tummasar eru Rebekka, Poula, Karla, Dagmar, Æðaslstein, Óluva og Annika. Móðir greinskrivaran, Johanna Andrea, Hanna var eisini ættað úr Ansastovu, og sostatt verða vit báðir Tummas systkinabørn.

Tummas giftist við Berlinu Sygni Andreasen av Oyrarbakka 1956. Tey fingi 3 børn. Onnu, Sólgerð og Torleif. Tey fyrstu árinu búðu tey í Havnini. Seinni settu tey seg niður á Oyrabakka, og her hava tey búleikað eitt heilt lív.

Barndómsheimið hjá Tummas var inni við Tartavegin – inni í Tarti. Her var gott at vaksa upp í hesi bygd- stórsligið og gott bæði til fjals og til fjøru.

Neystaloftið

Poul Martin var bátasmiður og báturin kom at hava stóran týdning fyri Tummas. Neystið stóð dygst við bakkan niðan úr fjøruni oman fyri Kamarshellu, og á hesum neystalofti vórðu nógvir bátar smíðaðir. Abbin, Daniel Jacob var eisini bátasmiður. Poul Martin lærði bátasmið hjá pápanum. Á neystaloftinum hevði Tummas nógvar góðar lötur í barnaárunum t. d. sum 5-6 ára gamal, tá ið eini 2- 3 borð vórðu laðað, so var hann settur upp í bátin at telgja træneglar, sum vórðu brúktir til bondini á bátinum. Tummas sat tá í friði og neyt hesa løtu. Hann var settur her, so at hann ikki gekk og mól millum fótturnar á pápanum og abbanum og darvaði teimum, meðan teir smíðaðu bátin.

Bygdin

Frælsi, sum børnini høvdu í hesi bygd, var fyrimyndarligt. Í summarfritíðini kom ein rúgva av børnum til Oyndarfjarðar at ferðast. Tað var ein gleðsrómur millum børnini frá morgni til langt út á kvöldið. Her varð farið til fjals og fjøru. Hetta var ein natúrligur partur av hvønnndagslívnum hjá børnunum í Oyndarfirði. Fjoran var dygst við bygdina og eitt livandi umráði hjá smádreingjunum at spæla í – vassa, svimja niðri í Støðni, veiða, fanga glasáll, smá krutt, liggja fyri berggyltum, verða við snøri, skrubbuloddi og á seiðabergi t. d. Inni í Firði, millum Reyður og Stongina. Genturnar vóru eisini við í hesum ráki, so langt tær rukku. Fyrimyndarligt barndómslív, sum Tummas vaks upp í. Sigldu við fòrum, sum teir høvdu snikkað til sjálvir niðri í fjøruni og í Krabbahyli niðan fyri kirkjun. Seinri fóru dreingirnir at sigla við lunnum í Krabbahyli, sum vórðu tiknir úr neystunum dygst við. Teir vórðu settir og lagdir aftur, tá ið spælið var liðugt, og tað fór at fløða.

Farið var eisini niðan á Vatn – niðan í Vatnsdal at veiða síl. Síll vórðu eisini veidd í Stóra. Ofta varð farið regndagar niðan á Vatnið og fáast kundi so mikið, at tað var til eina máltíð, ið kræssaði stak væl. Hesi sílini vóru størri enn áarsílini og blank sum sjósíll. Hetta var ein ævintýra heimur, sum mong hava notið væl av. Um summrarnar varð svomið í Geilarhyli og Reyðhyli, sum vóru í Stóra sindur oman fyri bygdina.

Smutt

Poul Martin hevði Tartafestið – góðar 2 merkur. Eina tíð røktaði hann Fjallið og í Skorðatindi. Skorðatindur kom at verða bátsnavnið á einum av bátunum hjá Tummasi, ið hann fekk sær. Í neystinum hjá Poul Martini stendur enn ein bátur, ið eitur Smutt, sum abbin og pápin, Poul Martin smíðaðu. Tað hava verið nógvar fragdarlötur í familjunni við hesum báti á dyrgingarferðum t.d. undir Rókum inn frá Nestanga og ikki at gloyma at liggja fyri berggyltum úti fyri bygdini summarkvøldini. Ja, mangan var Edil eisini við. Hon var so gromm at fiska, at hon fekkst ikki í land aftur so leingi agn var eftir í bátinum.

Sjólívið

Tummas fór til skips fyrsrtu ferð 1949 við trolaranum Vitanum úr Fuglafirði sum messur. Sigurd Simonsen førði og átti trolarin. Theodor, sum var giftur við fastur Tummas, Hannu(móðir) var stýrimaður. Farið varð til Bjarnoydna í vetrarhálvuni. Tummas hevur verið við fleiri skipum t. d. Sólbrún 1951, har Hans J. Abrahamsen, Hans J. á Bakka var skipari. Hetta var við snøri í sjálvdrátti undir Íslandi. Frits á Flótti og aðrir oyndarfirðingar áttu Sólbrún. 1952 við Álaker, har John á Sýnuni var skipari og teir flestu, ið við vóru, vóru úr Oyndarfirði. Tummas var við fleiri øðrum sluppum við snøri í sjálvdrátti, sum menti mangan dreingin til mans her á landi.

Hetland

Ein sjáldsom søga er um Tummas, tá ið hann varð biðin um at koma við Hetland 1987 – 65 m langt, 10,5 m breitt og 500 brt. , sum Niklasen brøðurnir áttu. Skipari var Karl Erik Reyndheim. Hetland var ein gass tangabátur, og lá leiðin til Le Havre í Frankríki. Teimum manglaðu ein maskinmann, og Tummas varð spurður. Hann segði ja, við brestin. Skipsboðini komu í skundi, og tey vóru knøpp. Skipið lá í Runavík og skuldi avstað beinanvegin. Lina,

kona Tummas, fekk honum klæðini í ein klæðsekk. Beint áðrenn hann skuldi seta fótin út á trappusteinin, fór hann upp á loftið eftir einum lítlum barometri, sum hann brúkti, tá ið hann róði út, sum varð keypt í Hvalvík í einum lítlum handl- i frá einari gamlari gentu. Hann hevði hetta við sær. Hetta barometrið var Tummasi ein dyggur fylgisveinur á útróðri og var trygt at líta á.

Eftir at Hetland hevði fingið fulla last í Le Havre, varð kósin sett ímóti Íslandi tvørtur um Kanalina út í Írsku havið til Reykjavíkar. Løgið kendist tað, tá ið teir komu miðskeiðis um Start Point, 80 fjórðingar frá Land's End bleiv tað knappliga síð, tung alda og myrkleitt ódámlegt ljós. Tummas fór at hyggja at sínum lítla, fitta barometri, sum lá niðri í skuffuni í bestikkurminum. Tók tað upp í hondina og nam varliga við tað við fingrinum, og pinnurin datt niður á botn, eins og hann var leysur; men hann stóð rimmar fastur í botni.

Tummas segði við skiparan, sum sat við róðrið, at hann hevði so gott álit á hesum barometri, at var hann skipari, so hevði hann vent við. Skiparin hyggur upp á Tummas og sá eitt sindur spurin og innntonktur út. Hann tók hetta til eftirtektar og vendi skipinum undan og komu í lívd Innan fyri Start Point í eini vík undir sunnara enda á Land's end.

3 Ankrað varð her. Aldan var tung og brakaði og knakaði í ketuni. Hóast hesa dubbing, so kom Hetland undan. Fleiri skip vórðu skolað upp á land í hesum ódnarveðrinum. Takk fái tað lítla, fitta barometrið frá tí gomlu gentuni í Hvalvík, ið hevði bjargað teimum. Høvdur teir hildið á fram við kósini, hevði hetta ikki verið gamansleikur. Um morgunin varð farið at sigla vestur í Írsku havið. Hetta er ein tann ringasta ódnin, ið hevur verið um hesar leiðir.

Um sama mundið Tummas lærði til elektrikkara hjá Leif Mohr, varð hann biðin um at koma við Stella Argus, meðan trolarin var á sildafeltinum 1957. Tummas arbeiddi umborð á trolarinum upp á garnarulluna, sum var eldrivin. Tummas segði, ja, men hann mátti fara at spyrja Leif Mohr, um hetta kundi lata seg gera. Leif segði: “Korta nei!” Á hesum túrinum 27. ella 28. okt 1957 gekk Stella Argus burtur við mann og mús.

Elektrikari

Tummas fór at læra til elektrikara hjá Leif Mohr 1954. Hetta tók longri tíð enn vanligt. Hann var avlærdur 1960. Hetta komst av tí, at hann mátti fara til skips av og á fyri at koma undan. Eitt av høvuðs verkum hansara var at leggja ravmagnið inn á Statshospitalið og alt, sum hartil hoyrði, tá ið 1. byggistig varð tikið.

Tummas var við sum formaður at leggja káplar niður kring ein stóran part av Føroyum fyri telefonverkið t. d. í Suðuroynni, Sandoynni, Streymoyinni

og ein part av Eysturoynni. Hetta er ein sjáldsom søga at fara so víða um at grava káplar í gryvjur so langan veg bæði við maskinu og spaka. Tá ið komið varð um hellulendið varð sprongt - somuleiðis, tá ið farið varð um lókir og áir, og hetta hevur gjørt, at káplarnir eru komnir væl undan og hava livað sítt sæla lív.

Heimaróður

Tað, sum mangan var í Tummasar huga, var heimaróðurin. Poul Martin smíðaði honum eitt fýramannafar. Tummas setti ein Solomotor, ein og ein hálvan hest, í bátin. Hetta varð gjørt fyri at sleppa norður á Eiðisflógva.

Fyrstu ferð, hann var norðuri á Flógvanum, var frískur vindur. Eiðismenn, ið lógu har við snøri, royndu at vinka hann inn aftur, tí hetta vóru ikki umstøður við einum fýramannafari at liggja her. Tummas vinkaði bara afturí móti og kastaði snørið og væl bar til.

Eftir hetta bygdin pápi hansara honum eitt áttamannafar við 10 hesta dieselmotori. Við hesum báti róði hann út um várarnar. Góð manning var við – skyldmenn av Oyri. Báturin fekk navnið Teistin.

Næsti báturin var ein seksærringur, sum Tummas keypti frá einum manni í Seyrvági, Eliesar, sum átti fleiri aðrar bátar í Grønlandi. Hetta var ein stak góður bátur at rógva út við t. d. um várið. Sera fiskiligur og mong góð veiðan kom upp á land. Báturin æt Skorðatindur.

Endi

Dygst við á Oyrabakka, har Tummas býr, bygdin hann sær eitt neyst og atløgubryggju, sum í hansara huga vóru lunnar undir hansara heimaróðri. Hann var uppvaksin á neystaloftinum inni í Tarti í Oyndarfirði. Familjan í faðirlegg kom undan Tartagarði, so her var nógvið í logaði uppvið í ættarbondi rond og vond.

Hjartaliga til lukku við teimum áttati fimm árunum.

Frits, skyldmaður.